

Avantprojecte de llei del patrimoni cultural immaterial català – Proposta de redacció de la Secretaria de Política Lingüística

Observacions que es formulen

1. A l'exposició de motius s'estableix que "El capítol 2 estableix les categories de protecció del patrimoni etnològic i immaterial, que són **dues**: Béns Culturals Immaterials d'Interès Nacional i Béns Culturals Immaterials d'Interès Local." En canvi, l'exposició de motius de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català disposa que "S'estableixen **tres** categories de protecció, **comunes a béns** mobles, immobles i **immaterials**: els **béns culturals d'interès nacional**, els **béns catalogats** i la **resta de béns** integrants de l'ampli concepte de patrimoni cultural definit per l'article 1". Cal aclarir aquesta contradicció.

2. A l'exposició de motius, rere el sisè paràgraf, es proposa incloure l'afegit següent:

El concepte de patrimoni cultural immaterial s'incorpora en el Dret internacional a través de l'acció de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO), que ha definit el patrimoni cultural immaterial i ha establert les obligacions de les administracions en aquest àmbit a través de tractats internacionals com la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial (2003) i la Convenció sobre la Protecció i la Promoció de la Diversitat de les Expressions Culturals (2005). **En aquest sentit, la IX Conferència de les Nacions Unides sobre la normalització dels noms geogràfics (2007), en la Resolució IX/4, reconeix que els topònims formen part del patrimoni cultural immaterial de la humanitat, i encoratja els organismes competents a inventariar-los, salvaguardar-los i promoure'ls.**

3. Es proposa la redacció següent per a la lletra c) de l'article 3: "c) Formes de comunicació, expressions orals, **gestuals o visuals** i les seves produccions, incloses la llengua i les seves modalitats i particularitats lingüístiques, **i la toponímia.**"

Cal tenir en compte que l'Administració general de l'Estat ja va iniciar els tràmits per declarar com a tal les expressions culturals vinculades a la cultura sorda i la llengua de signes espanyola ([Resolución de 11 de mayo de 2023, de la Dirección General de Patrimonio Cultural y Bellas Artes, por la que se incoa expediente de declaración de "Las expresiones culturales vinculadas a la cultura sorda y la lengua de signos española" como manifestación representativa del patrimonio cultural inmaterial](#) - BOE núm. 127, de 29.05.2023-).

4. Per tal que la redacció de l'Avantprojecte de llei s'adeqüi a la realitat de la LSC o altres llengües, o a altres fets que tenen lloc de manera quotidiana (i que, per tant, no es poden considerar "un esdeveniment") es proposa la redacció següent per a l'article 6.2.e): "Vigència: que el bé sigui vigent, preservi la seva funció sociocultural i representi un testimoni d'una tradició o expressió cultural viva, però alhora que integri el dinamisme **que hi és** consubstancial **a tot esdeveniment social**. La seva vigència també es pot derivar dels processos de recuperació, reelaboració i redefinició patrimonials."

5. Proposem la redacció següent per a l'article 9.7: "7. L'elaboració de l'expedient ha de comptar amb participació destacada de persones professionals pertanyents a l'àmbit de l'etnologia i l'antropologia **i, si escau, de la lingüística**, sense perjudici de la participació d'altres professionals provinents d'altres disciplines de la resta de ciències socials i humanes."

6. A diferència del patrimoni material, el patrimoni immaterial no té sempre una vinculació física clarament limitada al territori d'un ens local en concret. De la redacció de l'article 12 no queda clar, per exemple, si una llengua podria ser declarada bé cultural immaterial d'interès local, ja que la redacció del precepte no sembla impedir que un ens local pugui declarar com a patrimoni immaterial una manifestació que superi l'àmbit territorial d'aquest.

7. L'article 13 estableix l'obligació d'elaborar un pla de salvaguarda, com a instrument de gestió, que "ha de ser elaborat i executat per les entitats, grups o persones que promouen o gestionen aquests béns culturals immaterials d'interès nacional". Així mateix, "Les entitats, grups o persones que han elaborat el pla de salvaguarda han de fer, de manera quinquennal, un informe dels resultats obtinguts, una avaluació de la seva eficàcia i les modificacions corresponents per a la seva millora". L'apartat 5 de l'article 13 estableix que "5. En el cas que el bé cultural immaterial, per la seva naturalesa, no sigui objecte d'organització o gestió, correspon al departament de l'Administració de la Generalitat competent en cultura l'elaboració del pla de salvaguarda així com l'informe a què fa esment l'apartat 4".

No queda clar què significa poder ser objecte "d'organització o gestió" en el cas dels béns de l'article 3.c), com ara la LSC o altres llengües. En el cas de la LSC, de conformitat amb la normativa vigent, correspon al Departament de Cultura aprovar-ne la regulació i a l'Institut d'Estudis Catalans fer-ne la normativització. A més, disposa del Consell Social de la Llengua de Signes Catalana com a òrgan assessor. Hom podria pensar, doncs, que la LSC pot ser objecte d'organització i gestió, la qual cosa comporta que no resulti aplicable l'establert a l'apartat 5. Sembla contradictori que, ateses les competències que atribueix la normativa organitzativa al Departament de Cultura i a l'IEC, la normativa en matèria de patrimoni cultural immaterial imposi les obligacions abans indicades a la comunitat portadora. Cal estudiar aquest aspecte.

8. En cas que s'inclogui la proposta feta en el punt 11, es proposa la redacció següent per a l'article 12.2: "2. La competència per a la declaració de béns culturals immaterials d'interès local correspon al ple de l'ajuntament en municipis de més de 5.000 habitants i al ple del Consell Comarcal en municipis de menys de 5.000 habitants, **sens perjudici de l'establert a les disposicions addicionals tercera i quarta**. La declaració s'ha de dur a terme amb la tramitació prèvia de l'expedient administratiu corresponent, en el qual ha de constar l'informe favorable d'un tècnic en patrimoni cultural."

9. Atès que les llengües no es poden considerar una "celebració", es proposa la redacció següent per a l'article 14.1: "1. L'acord de declaració d'un bé cultural immaterial d'interès local ha d'incloure les mesures o actuacions específiques, d'ordre jurídic, tècnic, administratiu i financer que es considerin més adequades per a la salvaguarda de l'element; així com també per a garantir la seva visibilitat,

celebraciórealització, conservació, coneixement i difusió, a més del seu accés en els termes que preveu l'article 15".

10. En relació amb l'article 21.4, cal estudiar quan es considera que impedir fer una manifestació del patrimoni cultural immaterial és "injustificat". Així mateix, caldria estudiar quin és el resultat d'aplicar l'article 21.4 a les manifestacions a què fa referència l'article 3.c) (exemple: impedir a algú expressar-se amb llengua de signes catalana -si té la consideració de patrimoni immaterial- per manca de personal que la conegui).

11. Es proposa afegir una nova disposició addicional, la tercera, amb la redacció següent:

"Tercera

"Declaració de la toponímia catalana com a patrimoni cultural immaterial

"1. Correspon a l'Administració de la Generalitat declarar la toponímia catalana en alguna de les categories de protecció del patrimoni immaterial.

"2. En l'expedient de declaració ha de constar, a més de la documentació establerta a l'article 9, l'informe preceptiu i vinculant de la unitat orgànica competent en matèria de política lingüística.

"3. En la protecció de la toponímia catalana, l'Administració de la Generalitat ha d'inspirar les seves actuacions en les indicacions i les recomanacions dels organismes internacionals sobre aquesta matèria."

Aquesta nova disposició no és necessària en cas que, en algun altre precepte, s'estableixi quina és l'administració competent per fer la declaració en cas que la manifestació superi l'àmbit territorial d'un municipi o comarca.

12. Es proposa afegir una nova disposició addicional, la quarta, amb la redacció següent:

"Quarta

"Declaració de la toponímia aranesa com a patrimoni cultural immaterial

"1. Correspon al Conselh Generau d'Aran declarar la toponímia aranesa en alguna de les categories de protecció del patrimoni immaterial.

"2. En l'expedient de declaració ha de constar, a més de la documentació establerta a l'article 9, l'informe preceptiu i vinculant de la unitat orgànica competent en matèria de política lingüística i de l'Institut d'Estudis Aranesi.

"3. En la protecció de la toponímia aranesa, el Consell Genrau d'Aran ha d'inspirar les seves actuacions en les indicacions i les recomanacions dels organismes internacionals sobre aquesta matèria."

Aquesta nova disposició no és necessària en cas que, en algun altre precepte, s'estableixi quina és l'administració competent per fer la declaració en cas que la manifestació superi l'àmbit territorial d'un municipi o comarca.

13. Actualment, hi ha diversos [topònims oficials no normatius](#). Diverses iniciatives ciutadanes i el Parlament de Catalunya han manifestat la necessitat de resoldre aquesta qüestió. Es proposa establir expressament que els topònims oficials no poden incloure formes que no s'ajustin a la normativa de l'Institut d'Estudis Catalans (mitjançant l'addició d'un nou apartat 4 a l'article 18 de la Llei de política lingüística) i establir un termini per donar-hi compliment (mitjançant l'addició d'una nova disposició transitòria a la Llei esmentada).

A aquest efecte, es proposa afegir a l'Avantprojecte de Llei una nova disposició final, la segona, amb la redacció següent:

"Segona

"Modificació de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística.

"1. Es modifica l'article 18 de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, que queda redactat de la manera següent:

"Article 18

"La toponímia

"1. Els topònims de Catalunya tenen com a única forma oficial la catalana, d'acord amb la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans, excepte els de la Vall d'Aran, que tenen l'aranesa.

"2. La determinació de la denominació dels municipis i les comarques es regeix per la legislació de règim local.

"3. La determinació del nom de les vies urbanes i els nuclis de població de tota mena correspon als ajuntaments, i la dels altres topònims de Catalunya correspon al Govern de la Generalitat, incloses les vies interurbanes, sigui quina sigui la dependència.

"4. Les formes dels topònims oficials han de seguir la normativa lingüística i la tradició toponomàstica del territori corresponent, i no poden incloure noms de caràcter comercial.

"5. Les denominacions a què es refereixen els apartats 2 i 3 són les legals a tots els efectes i la retolació s'hi ha d'acordar. Correspon al Govern de la Generalitat de reglamentar la normalització de la retolació pública, respectant en tots els casos les normes internacionals que han passat a formar part del dret intern.

"2. S'afegeix una nova disposició transitòria, la quarta, a la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, amb la redacció següent:

"Disposició transitòria Quarta

"L'adaptació de la toponímia

"Les entitats locals de Catalunya tenen un termini de tres anys per adaptar la denominació oficial determinada per als topònims de la seva competència al que disposa l'article 18."